

Τουρκία: η ευκαιρία της τελωνειακής ένωσης

Η αντίδραση της Αγκυρας στην κοινή Δίπλωση της ΕΕ κάθε άλλο παρά νευρική υπήρξε. Το αντίθετο. Χαιρετίζει τη «θετική ατζέντα» ενώ βέβαια καταδικάζει τα σημεία που δεν τη βολεύουν. Το πιο ενδιαφέρον αν και ειρωνικό είναι ότι προτείνει την επανεκκίνηση των

ενταξιακών διαπραγματεύσεων με το άνοιγμα των κεφαλαίων 23 και 24 (θεμελιώδη δικαιώματα, οργανωμένο έγκλημα). Εάν η Ένωση είχε στρατηγική σκέψη (που δεν έχει) θα έπρεπε να δεχθεί την πρόταση αυτή, να ανοίξει τα κεφάλαια αυτά με αυστηρές προϋποθέσεις και ως οριοδείκτες (benchmarks) την αποκατάσταση των ατομικών δικαιωμάτων στην Τουρκία. Και βεβαίως συμφωνεί για τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Έτσι και σύμφωνα με τα όσα αποφάσισαν ομοφώνως οι γηγέτες της Ένωσης, το Συμβούλιο Υπουργών θα

αρχίσει την επεξεργασία της εντολής (mandate) προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαπραγμάτευση του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής ένωσης ΕΕ - Τουρκίας. Η τελωνειακή ένωση αποφασίστηκε, ως γνωστόν, το 1995 στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης με την Τουρκία (συμφωνία Αγκυρας - 1963). Από ελληνικής πλευράς κύριος διαπραγματευτής ήταν ο αξιωματικός Γ. Κρανιδιώτης με την υποστήριξη του γράφοντος. Τότε αποφασίσαμε να συνδέσουμε τη συγκατάθεσή μας για την τελωνειακή ένωση με τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Κύπρο ταυτόχρονα με τις άλλες υποψήφιες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (Γαερσία, Ουγγαρία, Πολωνία κ.ά.). Η διασύνδεση αυτή απέδωσε και οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις πράγματι άρχισαν το 1998.

Ο εκσυγχρονισμός της τελωνειακής ένωσης προκειμένου να συμπεριλάβει τα αγροτικά προϊόντα, υπηρεσίες, κρατικές προμήθειες κ.ά. σύμφωνα με σχετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2016 προσφέρει την ευκαιρία στην Ελλάδα έστω τώρα στη διαπραγμάτευση της εντολής

να κάνει κάποιες άλλες θεμιτές διασυνδέσεις, που όμως «να ακουμπούν» στην τελωνειακή ένωση. Πολύ περισσότερο που από μόνος του ο εκσυγχρονισμός δεν προσφέρει κάτι το ιδιαίτερο στην Ελλάδα. Δεν το κάνουμε στη διαπραγμάτευση της κοινής Δίπλωσης, μπορούμε να το κάνουμε τώρα. Δεν θα πρέπει να «δώσουμε» την εκσυγχρονισμένη τελωνειακή ένωση χωρίς να πάρουμε κάτι πολύ συγκεκριμένο πίσω. Και ένα από τα θεμιτά θέματα (όχι το μόνο) που ακουμπά στην τελωνειακή ένωση είναι αυτό της προσχώρησης της Τουρκίας στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS 1982). Ακουμπά γιατί η Σύμβαση, εκτός του ότι είναι μέρος του ενωσιακού κεκτημένου, συνδέεται στενά με την τελωνειακή ένωση και ιδιαίτερα με το τελωνειακό έδαφος, καθώς το τελωνειακό έδαφος ΕΕ (καν. 952/2013) περιλαμβάνει τα χωρικά ύδατα και τον εναέριο χώρο. Δεν περιλαμβάνει βέβαια και υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ. Στις αρχές του 1981 είχαμε κάνει με τον αξιωματικό Γιάγκο Πεσμαζόγλου, ως ευρωβουλευτή, προσπάθεια να συμπεριληφθεί η υφαλοκρηπίδα στο τελωνειακό έδαφος. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπο-

στήριξε την προσπάθεια αυτή (έκθεση Fourcade). Η προσπάθεια δεν συνεχίστηκε όμως μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Θα πρέπει να επαναληφθεί τώρα. Υφαλοκρηπίδα και κυρίως ΑΟΖ θα πρέπει να ενταχθούν στο τελωνειακό έδαφος.

Επομένως η ελληνική πλευρά οφείλει «να απαιτήσει» στους όρους της εντολής να συμπεριληφθεί η υποχρέωση της Τουρκίας να προσχωρήσει στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας. (Αυτονόητο είναι ότι η Κύπρος θα επιδιώξει την επέκταση της τελωνειακής ένωσης στο έδαφός της). Παράλληλα στη συνολική διαπραγμάτευση της «θετικής ατζέντας» η ελληνική πλευρά θα πρέπει ακόμη να θέσει και άλλα ζητήματα και ιδιαίτερα αυτό της άρσης του casus belli. Η Τουρκία θα πρέπει να έλθει πιο κοντά στην ΕΕ αλλά με τους όρους του ενωσιακού κεκτημένου.

Ο Π.Κ. Ιωακείμης είναι ομ. καθηγητής, πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Θεμέλιο κυκλοφορεί το νέο βιβλίο του *Επιτεύγματα και Στρατηγικά Λάθη της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης*

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ
ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

οργανωμένο έγκλημα). Εάν η Ένωση είχε στρατηγική σκέψη (που δεν έχει) θα έπρεπε να δεχθεί την πρόταση αυτή, να ανοίξει τα κεφάλαια αυτά με αυστηρές προϋποθέσεις και ως οριοδείκτες (benchmarks) την αποκατάσταση των ατομικών δικαιωμάτων στην Τουρκία. Και βεβαίως συμφωνεί για τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Έτσι και σύμφωνα με τα όσα αποφάσισαν ομοφώνως οι γηγέτες της Ένωσης, το Συμβούλιο Υπουργών θα